

NOVI GROBOVI

SADIE JANKOVICH

Včeraj je umrla v Lutheran bolnišnici Sadie Jankovich, soproga George Jankovicha iz 3017 Hancock Ave. Pogreb oskrbuje pogrebni zavod A. Grdina in sinovi, 1053 E. 62 St. Podrobnosti bomo poročali jutri.

MIKE MIHOVILOVICH

Umril je Mike Mihovilovich, star 74 let, stanujoč na 1405 E. 33 St. Doma je bil iz Like. Bil je član društva sv. Sava, št. 1. Soproga Anna in hči Magda ste že preje umrli. Zapušča vnuko in vnukinje. Pogreb oskrbuje Golubov pogrebni zavod.

Iranu naj pomagajo Iranci

TEHERAN, 23. decembra — Ministrski predsednik Mossadegh se je obrnil na France z apelom, naj podpiše notranje posojilo \$40.000.000, da bo vlada lahko opravljala svoje posle. Mossadeghova vlada je z denarjem pri koncu in dotoka prispevkov iz petrolejskih področij ni. Britanci so posvarili Mossadegha naj se ne pogaja z odjemalci z zunanega sveta, dokler ne bo mednarodno razsodišče v Haagu pravomočno razsodilo, kdo je pravi lastnik iranske petrolejske industrije.

NAJREVNEJŠA DRŽAVA NA SVETU

TRIPOLIS, Severna Afrika — V ponedeljek se je oklicalo samostojnost Libije, ki bo imela 1.300.000 prebivalstva. Država se smatra za najrevnejšo na svetu. Zedinjene države je bodo prislokočile na pomoč z darilom \$1.000.000. Mohamed Idriss L. Senussi, 72-letni verski voditelj je bil proglašen za kralja. Hiša, ki bo predstavljal kraljevsko palačo ima dva nadstropja. Sedež vlade in glavno mesto bo v Bengasiu. Zastava bo imela zeleno, rdečo in črno barvo. Libija je bila popreje v italijanski posesti.

AMERIKANCI ZA BRITANSKE OTROKE

LONDON, 25. decembra — Ameriški vojaki v službi v območju Velike Britanije so organizirali miklavževanje za britanske otroke, ki so dobili pečene purane, sladoled in druge slaščice. Posamezni ameriški oddelki so po garnizijah zbrali lepe vsote, da so imeli ti otroci izdatnega Miklavža. Ena skupina na primer je darovala v ta namen \$1960, druga \$500. Amerikanci so se spomnili predvsem britanskih otrok, ki se nahajajo po bolnišnicah.

Lepa božičnica vdovi Haas

Stražnik Haas, katerega je ubil na Euclid Ave. dne 8. decembra znani zločinec George Ross, je zapustil vdovo v dvema otrokoma. Člani clevelandске policije so se spomnili vdove in zbrali prispevke, da ji priredijo božičnico. Vdovi Haas je bil izročen od policijskega šefa Franka W. Storya v njegovem uradu ček za \$700.

Truman ne bo dopustil stavke; unija CIO se ni izjavila

KANSAS CITY, 25. decembra — Predsednik Truman, ki se nahaja na božičnem dopustu na svojem domu, je izjavil, da bo uporabil vse zakone, ki so na razpolago in ne veljavi, da bo ameriška industrija jekla obratovala in ne bo prišlo do stavke.

Na izrecno vprašanje ali se bo uporabil Taft-Hartley zakon, je predsednik odgovoril le to, da se bo uporabil vsako zakonito določilo, da obratovanje v ameriški industriji jekla ne bo prekinjeno.

Spiro izjav predsednika Trumana je možno le ugibati, česa se bo vlada poslužila. Ena možnost, na katero smo že namignili, je tudi ta, da prevzame zvezna vlada industrijo jekla v svoje roke. V tem položaju bi se delavcem kot javnim nameščencem prepo vedalo stavkati.

Unija C.I.O. se posvetuje

Iz Pittsburgha se poroča, da je jutri (v četrtek) konferenca odbora unije C.I.O., ki naj končno sklene, ali se napove stavka ali ne. Stavka naj bi se začela 31. decembra 1951 ob polnoči.

Predsednik Murray se je držal in se drži napram žurnalistom in dopisnikom rezervirano. Na vsako stavljenost mu vprašanje je odgovoril kratko, da ne more dati nobenega komentarja.

Iz Washingtona se poroča, da stoji urad za stabilizacijo mezd na istem stališču, kakor ga zavzema predsednik Truman, da se bodo uporabila vsa sredstva.

119 PREMOGARJEV IZGUBILO ŽIVLJENJE—EDEN ODKOPAN ŽIV

WEST FRANKFORT, Ill., 25. decembra — V znani rudniški tragediji, kjer je prišlo do eksplozije, je našlo smrt v globinah rudnika 550 čevljev globoko 119 rudarjev.

Rudar Cecil Sanders, ki je bil zasut 60 ur v rudniku, je bil izkopen—živ. Sandersu je 44 let in ko je prišel na svetlo je najprej vprašal za malo vode, nato pa vprašal, katerega datuma smo. Bilo je ravno pred božičem. Izjavil je, da se je zgodil dužek z njim.

Razen Sandersa so bili rešeni smrti trije drugi rudarji, ki pa so bili dvignjeni kmalu po eksploziji. Eden od teh je nato v bolnici umrl. O vzrokih eksplozije se vodi preiskava. Na lice

ALI NAJ PLAČAMO ODKUPNINO?

WASHINGTON, 25. decembra — V vprašanju ali naj se plača \$120.000, kot odkupnina štirim ameriškim letalcem, ki so bili obsojeni na to denarno kazen od madžarskih sodišč, vlada v glavnem med ameriški politiki negativno stališče.

Predsednik Truman, ki se nahaja na svojem domu v Missouri, kjer bo prebil božične praznike, je na to vprašanje le odgovoril, da kaj je pač storiti...

Državno tajništvo ni izdalo nobenega komentarja. Ameriški odpravnik poslov v Budimpešti je imel razgovor z zastopnikom madžarskega zunanega ministrstva in razgovor z Washingtonom.

Mnogi kongresniki očitačo Madžarom, da gre za izsiljevanje, za denar, katerega se drži kri, za navadno odkupnino in pravijo, naj se napravi temu izsiljevanju konec in se odkupnina ne plača. Njihovo stališče je:

Da se obdrži normalno obratovanje jeklarski industriji, dokler urad za stabilizacijo mezd ne konča predvidenega preiskovanja. Urad za stabilizacijo mezd ima po nalogu predsednika Trumana najti rešitev, kako končati spor med delavci in delodajalci.

Izvršilni odbor unije C.I.O., ki se sestane jutri, bo dal odgovor na Trumanov poziv, da ne pride do stavke. Jeklarji pravijo, da "če ne bo pogodbe, tudi ne bo dela," torej stavka.

Iz bolnišnice

Dr. Anne Prosen se je po prestani operaciji v Forest Hill bolnišnici vrnila na svoj dom na 19716 Arrowhead Ave. Zahvaljuje se najlepše vsem prijateljem za obiske, cvetlice, voščilne kartice in darila, ki jih je prejela. Prijateljice jo sedaj lahko obiščejo na domu.

Nocoj ne bo seje

Seja društva Zavedni sosedje, št. 158 SNPJ se ne bo vršila nocoj, kakor je bilo poročano, ampak v petek zvečer, ob 7.30 uri v navadnih prostorih A.J.C. Članstvo se prosi, da tozadevno upošteva in se gotovo udeleži.

SPLOŠNO ŽALOVANJE MED RUDARJI

WEST FRANKFORT, Ill. — Računa se s tem, da bo Lewis, vodja ameriških rudarjev, proglasil splošno žalovanje rudarjev nad 119 žrtvami, ki jih je zadela eksplozija. Glasom poročil bi to žalovanje trajalo pet dni v tem in pet dni v začetku prihodnjega leta 1952. Počivanje dela v rudnikih bi tako soglašalo s počivanjem dela v jeklarskih, če bi nastopila s 1. januarjem 1952 splošna stavka.

AMERISKIM AVTOMOBILISTOM ZA KLOBUK!

LAUSANNE, Švica, 25. decembra — Vrhovno sodišče v Švici je odločilo, da šofer avtomobila ne sme zavžiti nobene alkoholne pijače, tudi če bi bil kot voznik zaposlen zunaj švicarskih meja.

Neki šofer iz Zuericha v Švici je peljal izletnike v Bregenz v Avstrijo na izlet. Tam je dobro jedel in tudi izpil steklenico vina. Znano mu je bilo, da ne smejo piti švicarski šoferji nobene alkoholne pijače, dokler so na delu. Toda — tako si je mislil šofer — jaz sem sedaj v Avstriji in me zakoni Švice ne brigajo.

Ob povratku v Zuerich je imel majhen karambol z nekim drugim avtomobilom. Po švicarski praksi so šoferju preiskali kri in ugotovili, da ima šofer 0.1% alkohola v sebi.

Služaj šoferja je šel sklozi vse instance in je bil končno obsojen na pet dni zapora in sicer "ne radi tega, ker je pil vino v Avstriji, ampak radi tega, ker ga je kot šofer na delu prinesel v svojih žilah iz Avstrije v Švico."

46 novorojenčkov na božič v Clevelandu

Po statistiki se je na božični dan rodilo v clevelandskih bolnicah 46 otrok.

Ženski odsek SNPJ farme

Članice ženskega odseka farme SNPJ se prosi, da se gotovo udeležijo važne seje v četrtek zvečer ob 7.30 uri v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

Rekord ameriškega izvoza premoga

WASHINGTON, 25. decembra — Tajništvo za notranje zadeve predvideva, da bo Amerika doživela prihodnje leto rekord v izvozu premoga v tujino. Kakih 50.000.000 ton ameriškega premoga bo šlo v zapadno Evropo in druge prekomorske dežele, kakih 28.000.000 ton pa v Kanado.

Višek ameriškega eksporta premoga je zaznamovalo leto 1947, ko se je izvozilo 77.400.000 ton premoga. Za leto 1951 se predvideva izvoz 64.000.000 ton premoga. Slabo je bilo leto 1950, ko je šlo ven le 29.000.000 ton premoga.

Ameriški premog gre v velikih količinah v Kanado, kjer se izvoz premoga giblje okrog številke 30.000.000 ton, nekaj manj ali nekaj več.

INDIJSKO—JAPONSKA POGODBA

LONDON, 23. decembra — Posebna indijsko-japonska pogodba je pripravljena. Indija je odklonila svoj podpis na mirovno pogodbo z Japonsko, ki se je sklenila pod okriljem Združenih narodov v San Franciscu. V svoji samostojni pogodbi z Japonsko predvideva trgovske odnose med obema državama in je vsebovanih polno določb, ki so bile sicer zapopadene v mirovni pogodbi, sklenjeni v San Franciscu. Obe državi pa se skrbno izogibata političnih vprašanj in so politične določbe iz te pogodbe odpadle.

44 zogljenih trupel je bilo potegnjenih iz ruševin neke dvorane, kjer je bila prirejena božičnica. Večina žrtv so bile ženske in otroci. Med veseljem in zabavo tega prijateljskega večera je nastal požar, ki je dvorano uničil. Mnoge žrtve se ne dajo prepoznati in koliko jih bo v celoti, se še ni ugotovilo. Prireditelj je šel v korist potrebnim in osirotelim otrokom. Na odrsu je prebrnilo božično drevo s prižganimi svečkami, kar je povzročilo požar in največjo tragedijo tega mesteca.

Radi dogodka je bilo proglašeno v mestu splošno žalovanje.

Tragedija pastora Castoea

Hubert P. Castoe, njegova žena Helena ter njuna enoletna hčerka Barbara so izgubili življenje, ko so vozili iz Lima, O., da preživijo božične praznike pri Walterju C. Castoe, očetu ubitega moža, ki je pastor metodistov v Rocky River. Na glavni cesti kakih 6 milj zapadno od Tiffina je prišlo do karambola z vlakom na križišču in so vsi Castoevi bili pri tem ubiti.

Usodni 27. december pred durmi: upanje na mir še ni skopnelo

Churchill se je premislil

WASHINGTON, 25. decembra — Iz krogov državnega tajništva se je izvedelo, da je britanski ministrski predsednik Winston Churchill opustil svojo namero, da predlaga predsedniku Trumanu ponovni sestanek "štirih" s Stalinom. Da je Churchill opustil to svojo bivšo namero, je vzrok v stališču predsednika Trumana, ki je odklonil povabilo Stalina, razen če ta pride v Washington.

Tudi prevladuje mnenje, da je pametnejše od ameriške strani, da se pride na dan s takim predlogom takrat, ko bo ameriško oboroževanje končano in bo Stalin bolj upogljiv. Nadalje se podčrtava, da je Rusija v okrilju Združenih narodov zavzela v vprašanju razorožitve negativno stališče k tozadevnemu predlogu Zapada. Vprašanje razorožitve bi bilo itak glavno na sestanku konference "štirih," katere naj bi se udeležil tudi Stalin. Ker pa je stališče Sovjetov do tega vprašanja itak znano in stalno, je nesmisel, da se sili v ospredje taka konferenca.

AMERIŠKA PODPORA NEMČIJI

BONN, Nemčija, 25. decembra — V okrilju Marshallovega plana bo dobila Nemčija \$73.780.000. Tretjina tega denarja bo šla za gradnjo delavskih hiš, za nemške rudarje v Porurju. Izdatna vsota je določena za razširjenje nemške elektrifikacije. Dalje pa za industrijo, ki naj pomaga s svojimi produkti pri oboroževanju zapadne Evrope.

ANGLEŠKA KOLESA ZA INDIJO

NEW DELHI, 25. decembra — Izvoz britanskih koles v Indijo je dosegel oktobra 1951 rekordno število. V mesecu oktobru je bilo uvoženih iz Velike Britanije v Indijo 30.363 koles, medtem ko jih je šlo na Malajski polotok 25.771.

Žalostna bilanca praznikov—600 mrtvih

Ameriški varnostni svet računa, da bodo letošnji božični prazniki zahtevali skupno kakih 600 smrtnih žrtv. Statistika se je začela voditi od petka ponoči do polnoči torika.

Točno je bilo ugotovljenih do 24. decembra zvečer 510 smrtnih slučajev, med temi 354 radi cestnih nesreč, 77 jih je zgubilo življenje v ognju, 79 pa ob drugih prilikah. Kakor javljamo na drugem mestu, je vrhu tega prišlo 119 rudarjev v West Frankfortu ob življenje.

Strahna tragedija v Mehiki

Ena največjih nesreč se je zgodila v mestecu Tia Juana v Mehiki.

44 zogljenih trupel je bilo potegnjenih iz ruševin neke dvorane, kjer je bila prirejena božičnica. Večina žrtv so bile ženske in otroci. Med veseljem in zabavo tega prijateljskega večera je nastal požar, ki je dvorano uničil. Mnoge žrtve se ne dajo prepoznati in koliko jih bo v celoti, se še ni ugotovilo. Prireditelj je šel v korist potrebnim in osirotelim otrokom. Na odrsu je prebrnilo božično drevo s prižganimi svečkami, kar je povzročilo požar in največjo tragedijo tega mesteca.

Radi dogodka je bilo proglašeno v mestu splošno žalovanje.

RAZLOGI, ZAKAJ SE GLEDA NA POGAJANJA KOT RESNA

MUNSAN, Koreja, 25. decembra — Ko stopa vojna na Koreji v 19. mesec in je preteklo skoraj 6 mesecev, odkar so se začela pogajanja za premirje na Koreji, se je marsikaj doseglo, na obeh straneh marsikaj popustilo, tako da ostane še nerešeno vprašanje vojnih ujetnikov in nadzorstvo, kako se premirje izvaja, katero vprašanje ni nujno, da bi se na njem razbila pogajanja in bi se otvorile sovražnosti na celi črti.

Zavezniki poudarjajo, da se je krog spornih vprašanj, v katerem ste se sukali obe delegaciji, zelo zožil, in je odpadlo mnogo bistvenih nesoglasij.

Vprašanje vojnih ujetnikov, njih izmenjava, kako ravnati z njimi, koliko jih je in kje se nahajajo, je še vedno nerešeno. Zavezniki so predočili komunistom, da so izvedeli od komunističnih vojnih ujetnikov, ki jih imajo v rokah, da je mnogo zavezniških vojakov kot vojnih ujetnikov na Kitajskem. Zakaj se ne izroči seznam teh vojnih ujetnikov?

Zavezniki so predlagali, da naj se nemudoma izvrši izmenjava bolnih in ranjenih vojnih ujetnikov. Ta zavezniški predlog so komunisti za enkrat odklonili.

Tudi je bil odklonjen zavezniški predlog, naj ima mednarodni Rdeči križ dostop do vseh taborišč, kjer se nahajajo vojni ujetniki. Komunisti utemeljujejo svojo zavrnitev s tem, da se do stop mednarodnemu Rdečemu križu v njihova taborišča ne more dovoliti preje, dokler ni premirje podpisano. Komunisti pa predlagajo, da kakor hitro bo premirje podpisano in bo stopilo v veljavo, naj komisija, sestavljena iz zastopnikov mednarodnega Rdečega križa, Kitajcev in severnih Korejcev, obišče taborišča in pomaga pri izmenjavi vojnih ujetnikov.

Bližamo se k rešitvi mnogih vprašanj

Komunisti so poslali generalu Ridgwayu posebno poslanico, v kateri zatrjujejo, da je mnogo zelo važnih vprašanj, ki so predmet trenutnih razgovorov blizu njihove rešitve. Komunisti očitajo zavezniški delegaciji, da

Komunisti na Koreji se v resnici pogajajo, grozijo, da bo prišlo do preloma pogajanj, če zavezniki ne bodo popustili, so se v tej vlogi pokazali kot stranka, ki se resnično pogaja z drugo stranko.

Zavezniško letalstvo je ves čas pogajanje bombardiralo in napadalo sovražnikove konvoje, ki so dovažali na fronto bodisi nove sveže moči, municijo ali živež, kakor da bi pogajanje sploh ne bilo. Nastopi zavezniškega letalstva niso bili nič slabši ali popustljivejši, kakor sicer ves čas vojne na Koreji.

Ni brez razloga domneva, da so kitajski komunisti glede končanja vojne na Koreji v nasprotju s politiko Moskve. Kitajska pod komunističnim vodstvom je šele v postanku industrijalizacije; kitajska industrija, ki je šele v povojih, ne more biti sigurna, da bo lahko zalagala fronto na Koreji v nedogled. Vojna na Koreji je za Kitajsko zelo draga.

Bolj kot v Korejo, so komunistični Kitajci zainteresirani v pokrajine južno od Kitajske, predvsem v francosko Indokino, katero da bi bili po mnenju vodstva komunistične stranke na Kitajskem Francozom že iztrgali, če ne bi bilo vojne na Koreji. Indokina pa je za Kitajsko mnogo važnejša, kakor pa Koreja.

Vsi ti razlogi poleg mnogo ostalih upravičeno vlivajo upanje, da ne gre za kako namerno zavlačenje na Koreji, in da se v zadnjih dveh dneh rešijo ostale sporne točke, ko naj končno zavlada premirje na Koreji.

brez pravega razloga zavlačuje razgovore.

Poveljnik severnih Korejcev je izjavil, da upa, da bo prišlo do premirja do dneva 27. decembra. Kar se tiče ujetnikov in njih izmenjave, je čisto jasno, da bodo imeli bolni in ranjeni prednost pred drugimi ujetniki.

Praktično so boji na Koreji počivali, razen nekaj prask. Komunistični radio v Pekingju je poročal, da so imeli vojni ujetniki v severni Koreji priboljšek za božične praznike in se jim je dovolilo mnogo zabav.

Med vojnimi ujetniki, ki se nahajajo v severni Koreji je tudi ameriški general William F. Dean. Vojni dopisnik francoskega levčarskega lista "Ce Soir" je imel z generalom Deanom razgovor. General Dean je sporočil svoji ženi, da je zdrav, da se mu godi dobro in je dobil od svoje žene odgovor.

Razlogi, da komunisti mislijo resno

To je prvič, da so se vsedli komunisti na skupni konferenci k isti mizi z zastopniki kapitalističnega sveta.

Ce bi komunisti ne mislili resno, potem ne bi popuščali v posameznih vprašanjih, marveč zavzeli brezobzirno stališče.

Komunisti na Koreji se v resnici pogajajo, grozijo, da bo prišlo do preloma pogajanj, če zavezniki ne bodo popustili, so se v tej vlogi pokazali kot stranka, ki se resnično pogaja z drugo stranko.

Zavezniško letalstvo je ves čas pogajanje bombardiralo in napadalo sovražnikove konvoje, ki so dovažali na fronto bodisi nove sveže moči, municijo ali živež, kakor da bi pogajanje sploh ne bilo. Nastopi zavezniškega letalstva niso bili nič slabši ali popustljivejši, kakor sicer ves čas vojne na Koreji.

Ni brez razloga domneva, da so kitajski komunisti glede končanja vojne na Koreji v nasprotju s politiko Moskve. Kitajska pod komunističnim vodstvom je šele v postanku industrijalizacije; kitajska industrija, ki je šele v povojih, ne more biti sigurna, da bo lahko zalagala fronto na Koreji v nedogled. Vojna na Koreji je za Kitajsko zelo draga.

Bolj kot v Korejo, so komunistični Kitajci zainteresirani v pokrajine južno od Kitajske, predvsem v francosko Indokino, katero da bi bili po mnenju vodstva komunistične stranke na Kitajskem Francozom že iztrgali, če ne bi bilo vojne na Koreji. Indokina pa je za Kitajsko mnogo važnejša, kakor pa Koreja.

Vsi ti razlogi poleg mnogo ostalih upravičeno vlivajo upanje, da ne gre za kako namerno zavlačenje na Koreji, in da se v zadnjih dveh dneh rešijo ostale sporne točke, ko naj končno zavlada premirje na Koreji.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN YUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(For a year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

BESEDA O NACIONALIZMIH

(1)

Ameriško državno tajništvo je dalo pred nekaj dnevi glede položaja v Iranu zanimivo sodbu. Iranski nacionalizem, ki mu načeljuje sedanji ministrski predsednik Mossadeh, in trda roka britanske vlade pod vodstvom Winstona Churchilla, ne izključujeta možnosti, da se bo v Iranu končno smejal tretji—Stalin.

Ameriški politiki, člani senata in spodnje zbornice, so posetili Evropo. Nekako po principu klubovskega življenja, kakor ga pojmuje Velika Britanija, predvsem pa London, so si nekateri izmed njih za svoj "hobby" izbrali posamezne države, in napravili skok v te kraje. Morda v Španijo diktatorja Franka, morda v bližnjo Portugalsko, morda v Italijo, morda celo v letalom v obširne pokrajine Azije. Med poročili, ki so jih približali ti ameriški politiki o svojih vtisih, se je brala zopet zanimiva sodbu. Ta sodbu je vedela povedati, da je sovjetska propaganda bolj človeška in bolj učinkovita, da zna prijeti človeka, državljana, narod v tisti točki, ki je zelo privlačna in ki je trenutno osrednja točka. Pa naj gre za vprašanje narodnosti, gospodarskega ali socialnega reda.

Kritika "vse zanič," oziroma "vse je prav dobro, če ne odlično," ne more biti nikdar objektivna. Vse in nikdar zanič in vse ni nikdar odlično. Ne bo odveč, ako ponovimo, da gre zlasti v vprašanju narodnosti in njenem odgovoru za tisto življensko pravilo, da je življenje kompromis, kakor ga pojmujejo Anglosaksonci v politiki, da realna politika narekuje minimum in maksimum zahtev. Minimum, pod katerega ne smeš iti, ko se pogajaš za kompromis in maksimum, ki je tvoj idealni cilj.

Koliko smo že slišali o raznih nacionalizmih! Nacionalizem je imel za svoj program nemški nacizem in italijanski fašizem. Tudi Francoz! "Jaz sem Francoz, jaz Chauvin," pravi igralec v neki francoski igri. Iz imenovanega primika se je razvil po francoski izgovorjavi izraz "šovinizem," ki pomeni narodno nadutost, nestrpnost, ki razen sebe ne dopusti drugemu prostora na soncu.

Vsi ti nacionalizmi imajo svoje utemeljene razloge. Nalogi v svetu niso dorastli, mislijo pa, da bodo dorastli, če napnejo domače strune do skrajnosti. Glavno pa je pri vseh teh nacionalizmih, da vidijo le same sebe, zastrto pa jim je oko za pogled v svet. Če si govoril z Nemcem, tudi pristašem Hitlerjevega nacizma, si mu predočil, da taka narodna napetost in tako poviševanje samega sebe ni sposobna za sožitje med drugimi narodi. Če pa to gibanje istočasno trdi, da bo prevzelo v svoje roke vodstvo sveta, potem je jasno, da se gradi stavba manj kot na pesek. Isto miselnost imajo lahko drugi narodi. In čim bolj pritiskaš s tako svojo miselnostjo na druge narode, tem jačji je na njihovi strani narodni odpor. Konflikt med obema je končno neizogiben in ta konflikt se neizogibno obračuna z orožjem v vojni.

Mladi slovanski narodi so imeli in nudili dokaze vseh nedostatkov prave narodne vzgoje, le da so si izdali še posebno spricevalo, da ne morejo trpeti in da ga ne čutijo, namreč pravega pojmovanja narodnega poslanstva niti v lastni hiši. Ta lastnost je kriva, da jim ne gre vloga, ki bi jim sicer šla v človeški zajednici po številu prebivalstva in po naravni nadarjenosti in telesnem zdravju. Poljski šovinist je zatiral manjšinskega Ukrajinca na način, ki bije v obraz vsaki ideji o bratstvu in medsebojnemu sožitju. Kakor da gre za Nemca v njegovem konceptu, da je treba prodirati na Vzhod in tam z ognjem in mečem uničiti vse, kar se mu postavi v bran, je Poljak uničeval ukrajinske svojstvenosti, kulturne ustanove, šole in končno jezik.

Nedvojbeno bi bila usoda Češkoslovaške in bivše Jugoslavije v zadnji vojni vsaj začasno drugačna, če bi ne bilo narodnega spora med Čehi in Slovaki, Srbi in Hrvati.

Kaj še, če govorimo o velikih narodih, ki so imeli pod seboj male drugorodne manjšine, kakor Francozi Nemce in obratno, Italijani Slovence in Hrvate, Rusi Poljake, Nemci poljsko manjšino. Povdarili smo ponovno, da zastoj išče mo pri tem postopanju naravne človeške pameti, ki pusti sodržavljana vsaj živeti.

Ali pa smo katerikoli slišali o amerškem o britanskem nacionalizmu? Brskajmo po knjigah, tehtajmo politične izjave, časopisna poročila, razgledajmo se po sovražni propagandi, a zastoj išče mo očitek ameriškega ali anglosaksonskega nacionalizma sploh! Imperializem—da! Reakcionarnost—da! Nacionalizem v teh državah—nikdar!

L. C.

UREDNIKOVA POŠTA

VTISI Z OBISKA ROJSTNEGA KRAJA PO 40. LETIH

Piše: ANTON NAGODE, Girard, Ohio

GIRARD, Ohio — Z zanimanjem sledim potopisom v naših časopisih, in tako sem se odločil, da bom tudi jaz malo opisal svoje potovanje v Jugoslavijo prošlo poletje.

Dasiravno je že malo pozno, ampak ker je to bil moj prvi obisk rojstnega kraja po 40-letnem bivanju v tej deželi, želim vsaj nekoliko zabeležiti moje vtise.

Marca meseca tega leta sem se namenil, da letos obiščem svojo rojstno domovino in svojo 99 let staro mater ter druge sorodnike, katerih več nisem še nikoli preje videl, kajti rojeni so bili po mojemu odhodu v obljubljeni deželo—Ameriko. Kakor je običajno za tako daljšo potovanje, je bilo treba mnogo potov in predpriprav, predno sem imel vse legitimacije in potrebne dokumente in svojo prtljago odrajanjo, itd.

Na večer odhoda se je poleg mojega sina, hčere in njih družin zbralo tudi nekaj mojih prijateljev, ki so rekli, da me sprejmejo na kolodvor v Youngstown, Ohio. V moje veliko presenečenje pa sta Frank Lozar in Charles Jacobs imela s seboj svoje harmonike in ob spremljevanju poskočnic na harmonikah in petjem, kot ga zna voditi le Frank, smo se veselo poslovili ob vstopu v vlak. Da je bilo veliko zanimanje in radovednost med drugimi sopotniki na kolodvorski postaji, ni menda treba posebej praviti.

Iz New Yorka smo odpluli 12. maja ob 12. uri popoldne na ladji Liberté. Vse je bilo veselo, ko so se zbrali ljudje poslavljali od svojcev, ki so se podali na rajžo. Bil je lep sončni dan, kar smo se posebno uživali, ko smo se pomikali od pomola.

Ko sem od tu odšel, sem imel v družbi samo Josepha Glavana iz Warren, Ohio. Takoj drugi dan na ladji smo se pa zbrali večja družba. V njej je bil Mr. John Jančar iz Conemaugh, Pa., s katerim smo bili skupaj skozi celo potovanje. Bila je tudi Mrs. Josephine Verbič iz Milwaukee, Wis., in Mr. Frank Zdelar iz Clevelanda. Tako nam je potekel nekaj prijetnih ur v dobri družbi do Ljubljane.

Lalja je lepa in v njej je čistota in red povsod. Vožnja na morju smo imeli jako lepo. Morje je bilo mirno ves čas, skoraj kot na suhem. Ta ladja je bila preje ladja Evropa, katero so v vojnem času Nemci potopili, po vojni so jo pa Francozi dvignili in sedaj služi za lepo potniško ladjo. Drugi dan na morju je postalo mizro in deževno in tako so bile noči skozi celo potovanje bolj mizre.

Prihod v Havre

V La Havre smo prišli dne 18. maja ob 5. uri popoldne. Tam ob pomolu ni nobenega poslopja; je še vse razbito od zadnje vojne. Takoj so nas odpremili na železniško postajo, ki je popolnoma nova, kjer nas je vlak že čakal, da nas odpelje v Pariz, kamor smo dospeli ob 11.40 uri zvečer. Tam je nas pričakal zastopnik Mr. August Kollandra. Da smo se spoznali, je klical: "Mr. Kollander" in smo takoj vedeli, kdo je. Nas je peljal v hotel Paris, kjer smo prenočili. Sporočil nam je, da se iz Pariza odpeljemo v Ljubljano drugi dan zvečer ob osmih in sicer z brzovlakom, ter da se ne bo treba nič presteiti. Torej na 19. maja, to je bilo na soboto, ob 8. uri smo zasedli vlak in jo odpirali proti Ljubljani. Vožnja je trajala 24 ur in potovali smo preko Francoske, Švicarske, Italije in v Trst, od tam pa v Sežano in naše rojstne kraje v Jugoslavijo.

V Trst smo prišli v nedeljo popoldne ob 4.20. Od tam je vožnja trajala štiri ure do Ljubljane,

ne, kamor smo prišli na postajo ob 8.20 uri zvečer, dne 20. maja. Mi trije, ki smo šli v Ljubljano, nismo obvestili svojcev, kdaj pridemo in smo se podali v hotel Slon, kjer smo prespali noč. Tako me je vzeo 40 let in 50 dni, da sem zopet videl mesto Ljubljano in Jugoslavijo.

Zopet na domači zemlji

Človek si ne more predstavljati in ne misliti, kako se počuti, ko vse naokrog sliši samo slovensko govorico, pristno slovensko ne mešanico, kakoršni smo se privadili skozi dolgih let bivanja med ljudmi različnih narodnosti, s katerimi smo seveda tudi mi Slovenci v Ameriki že dodobra pomešali svojo slovensko. Tu v Ljubljani pa tako lepa slovenska govorica, najsi bo na ulici, v trgovini ali na postaji. Tako mi se človeku stri, da ne ve, kam bi se obrnil.

V ponedeljek zjutraj se vsak odpravi na odhod v svoj kraj. Mr. Jančar se je podal v Višnjo goro, Mr. Glavan na Ig, jaz pa v neznani kraj Jevnico ali Kresniške Planine, kamor se je moja mati preselila iz Hotedrščice. Na postaji sem vprašal za vlak ter so mi povedali, da odide tja ob 2.35 uri popoldne. Težko sem čakal, čeravnaj sem si ogledal Ljubljano, ki pa mi je bila neznan, kamorkoli sem prišel. Navsezadnje je pa le prišel vlak, ki me je imel popeljati do mojega cilja—k dragi materi, katero sem že nestrpno želel videti. Čim vstopi tujec na kakšen vlak v domovini, ga domačini z radovednosti ogledujejo, nato se okoli razpije in začne se radovedno spraševanje, od kot si, kam greš.

Amerikanci so v čišli

Če si iz Amerike, postaneš zanje nekakšna posebno čislana oseba. Zanimajo se, koliko časa si bil v Ameriki, če imaš koga svojcev tukaj, kje so, kdo so. Tako se je tudi meni godilo in čim sem povedal, da imam mater in sestro v Jevnici, se je takoj eden navzočih zavzel in me vprašal, kako se pišete. Ko sem povedal, je takoj odgovoril: "Seveda ju poznam, sem tam blizu doma, le z mano hodite, bom pokazal, kje je to." Res sem šel z njim precejšnji pot potem, ko sva zapustila vlak. Predno sva se razšla, mi je še dal navodila, do kje naj grem, kje naj obrnem sem in tja, da prispem na svoje mesto. Kmalu sem se srečal z skakljajočimi otroci, ki so se mi v otroški radovednosti približali. Čim sem jih vprašal za kaži-pot do kraja, kamor sem bil namenjen, so se napravili kar domače in mi zatrjevali, da vedo, kje je dotični kraj in da mi bodo pokazali.

Nekaj od njih je pa veselo letelo pred nami, da so mogli sestri sporočiti, da jo išče "strie iz Amerike." Tako sem se nepričakovano snidel s svojo ljubljeno mamo in sestro po 40 dolgih letih odsotnosti.

Snidenje z materjo

Anton Nagode, njegova mati in sestra Marija Rozine

Kakšno je bilo to snidenje? Ne vem, če je mogoče v besedah popisati, kaj vse se ti v notranjosti godi ob takem trenutku. Videti obličje svoje matere pred seboj, potem ko si le v mislih skozi 40 let si predstavljaj kakšno je, je nemogoče povedati. Pred očmi ti stopi njeno britko življenje, ki je bilo vse kaj drugega kot pa s svetjem posuto, in ne moreš doumeti, kako je moglo to šibko bitje, ki je moralo prenesti toliko bremena v svojih 99 let garanja na tem svetu, še vedno imeti kaj življenja v sebi. Njen glas, ki sem ga tako hrepenel slišati, je bil isti mehki, ljubeči glas, kot sem se ga še tako živo spominjal od dne, ko sem pred tolikimi leti odšel od nje v obljubljeni deželo—Ameriko.

Kakor me je tedaj ob slovesu pozdravila in mi želela vso srečo, me je sedaj ob zopetnem snidenju pozdravila z dobrodošlico. Kar ni mogla verjeti, da pred njo zopet stoji njen Tone. "Ali si Ti, Tone," me je radovedno ogledovala in spraševala. Mati, kateri manjka manj kot eno leto do njene stoletnice rojstva, ima neverjetno dober vid, ni ji treba očal, pa tudi oster spomin, zato pa me je menda toliko bolj ogledovala, saj sem bil pred 40. leti ob odhodu komaj dobro odrasel, ta leta, prebita v Ameriki, kjer sem okusil poleg dobrot, ki jih mi ni mogla rojstna domovina nuditi, tudi mnogo trdega dela, bridkosti in neprijetnosti, ki so pustile svoje sledove na meni. Vsekakor, mislim, da sva v najnižih srih oboj bila hvalažna, da je usoda nama naklonila tolikšno srečo, da sva se mogla zopet veselo objeti.

Po vselem snidenju z materjo, sestro in svakom, se je kmalu zbralo mnogo drugih sorodnikov, o katerih nisem še nikoli slišal. Kako tuj se človek počuti med svojimi lastnimi sorodniki, ki jih ni še videl, a to kaj kmalu preide, kajti ljudje tam so tako prijazni in postrežljivi kot menda malo kje na svetu. Posebno, če je tujec Amerikane, mu vse, staro in mlado izkazuje vso svojo uslužnost.

Posest mojstra Verbiča na Vrhniki

Podal sem se tudi na Vrhniko, kjer sem obiskal g. A. Verbiča, mojega nekdanjega mojstra, ki je imel strojno na Sapi pri Vrhniki. Gotov sem, da se ga še marsikateri Vrhnčan, ki je sedaj v Ameriki, spominja. Našel sem ga na dvorišču, kjer je delal kot navaden delavec. Njegovo obrt so poddržavili, on sam pa dela kot navaden delavec in se pečlari. Povedal mi je marsikaj zanimivega o svojem življenju tekom zadnjih 40 let, kakor tudi o težkočah, ki jih je preživel v vojnem in povojnem času. Mož se me je iz srca razveselil, ko me je prepoznal kot svojega nekdanjega vajenca, in sem se le s težavo odtrgal od njega.

Zatem sem obiskal gospo Sikita, katere mož Joe živi v Girardu. Tudi ona mi je povedala mnogo o življenju, ki so ga morali prestopiti vsled vojne in o težkočah, da si zopet uredijo domove po vojnem razdejvanju. Tako je bilo splošno pripovedovanje in pojasnjevanje pri mnogih, ki sem jih obiskal, ampak vzeo bi preveč prostora, da bi mogel vse opisati.

Nameraval sem iti na obisk v Podlipo. Gospod Verbič mi je preskrbel vožnjo, da mi ne bi bilo treba hoditi dolgo pot. Hvalen sem mu bil, ali, ojoj, po vožnji sem mislil, da se ne bom zopet zlepa vsedel kam. Ustavil sem se pri Smrekarjevih ali pri Selakovih v Raz. Dolini. Seveda rikanec. Sporočil sem jim pozdrave od njih domačih v Ameriki, oziroma iz Girarda. Takoj so pokazali svojo postrežljivost in vladalo je največje veselje ob svidenju.

(Dalje sledi)

Razno v zvezi

z 25-letnico SDD

CLEVELAND, Ohio — Prav debelo knjigo z sto in sto strani bi se dalo napisati o članih in organizacijah sodelavcev Slovenskega delavskega doma, o pripravah, delu in požrtvovanju. Zenski odsek SDD ima neprecenljive zaslug za Slovenski delavski dom vse od otvoritve pred 25. leti do danes. Ob otvoritvi je odsek daroval v domovo blagajno vsoto \$500 in poleg tega pa že takrat tudi kupil razne kuhinjske posode in opreme za vsoto \$3,000, kar je za one čase že pomenilo veliko. Ravno tako je ta odsek od tedaj dal na svoje stroške renovirati kuhinjo, za kar je odsek plačal vsoto \$2,600.

Ako bi imeli pri rokah vse vsote, katere je marljivi odsek žrtvoval za dobrobit in izboljšanje Slovenskega delav. doma, bi videli visoke vsote. Za delo in za ta denar, odsek res zasluži priznanje in te marljive članice bi vsekakor zaslužile častno mesto na banketni večerji. Namesto tega pa so prezele vso oskrbo priprav ter kuhanje za to prireditel. Mrs. Rijavec in njene pomočnice, Mrs. Levstik in Mrs. Louise Zabukovec ter vse ostale članice, bodo na ta večer imele ogromnega dela za nasititi in pogostiti toliko gostov in njih največje zadoščenje bo v tem, da boste z večerjo zadovoljni.

Mrs. Johana Perko me je že šeparkrat presenetila, ko je zame in mojo ženo pripravila kak poseben "čuspaž", enkrat je to bila prava gorenjska rašuvna in enkrat pa kaša, kakoršno znajo le Gorenjke pripraviti. Z njenim močnem Jožetom sta bila pred par meseci na obisku v starem kraju, morda pa je Johana prinesla iz stare kontre tudi kak nov "recept", bomo videli na Silvestrov večer.

Slovenski delavski dom je danes brez dolga, toda temu pa ni bilo tako pred par leti. Imeli smo težke dni in marsikdaj smo bili v skrbeh, kako bo šlo. O tem ve najboljše Louis Levstik, že večletni blagajnik Doma in tajnik. Bili so časi, ko je bilo treba plačati ta in oni račun, blagajna pa je bila takorekoč prazna. Za časa depresije in v letih po depresiji sva si velikokrat belila glave, domova blagajna je bila prazna in več društev ni moglo poravnati svojih računov, ker vsa ta so bila močno prizadeta z depresijo. No ja, pa je vseeno šlo.

Danes, ob 25-letnici Slovenskega delavskega doma vsekakor ne moremo pozabiti na Waterloo klub, katerega se je pozneje reorganiziralo v "Zvezo kulturnih društev SDD." Ta organizacija je bila gonilna sila za ureditve Doma, prirejala je sejme, veselice in člani so nabirali delničarje. V letih svojega obstoja je ta organizacija zbrala lepe vsote. Člani: Vinko Godina, Frank Fende, Charles Lampe (starejši), Mike Jakin in drugi so veliko časa, in dela položili na altar Doma. Dalje Joseph F. Durn, Mrs. Anna Vadal in sto in sto drugih zasluži svoje mesto v zgodovini Slovenskega delavskega doma.

Ni dolgo tega, ko me je vprašal Peter Ster, ako se še spominim, kako smo prezebali v Stanešičevi dvorani, ko smo imeli vaje za prvo igro, katero je dramsko društvo Verovšek igralo v novem domu. Spominjam se in tudi prav dobro se spominjam, ko nam je igrovodja Gustav Kabay rekel: "Oder Slovenskega delavskega doma bo večji kot pa tale dvorana in najboljše je, da imamo vajo kar v dvorani namesto na odru." Pa je nastalo vprašanje, kaj naj rabimo za kulise. To vprašanje je rešil Vinko Godina, kar takole z belo kredito je narisal na odru, kje so vrata, okno, itd.

Vse te spomine bomo lahko zbrali na Silvestrov večer, v ponedeljek, 31. decembra na proslavi 25-letnice SDD in ako še

nimate vstopnice, dobite jo do časa.

Apel na društva—Prosimo vsa ona društva, ki so imela vstopnice v predprodaji, da vse neprodane vstopnice vrnete v urad tajnika prej ko mogoče.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo vsem podpirateljem Slovenskega delavskega doma in na svidenje na 25-letnici!

Vincent Coff.

Božičnica Federacije v soboto

Božičnica Clevelandske federacije SNPJ društev, katere bi se imela vršiti v nedeljo, 16. decembra in je bila radi slabega vremena preklicana, se bo vršila v soboto, 29. decembra ob 7. uri zvečer v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

Spored se bo vršil kakor je bil oglašan in po sporedu se bo vršila domača zabava v prizidku. Igrala bo Tomšič-Pavli orkestra in tudi za okrepčila bo preskrbljeno. Vljudno ste vabljeni, da se udeležite in pripeljete svoje male, da prejmejo zakasnela darila. Na svidenje v soboto, 29. decembra zvečer!

Odbor Federacije SNPJ.

Zahvala

Zelim se zahvaliti mojim prijateljem in prijateljicam ter sedem, ki so me obiskovali za časa moje boleznij v bolnišnici, posebno pa mojim sinovom in njihovim ženam, ki so me obiskovali vsaki dan.

Sedaj se nahajam doma na 1307 E. 167 St.

Jacob Plemel.

Društveni koledar

DECEMBRA

31. decembra, ponedeljek zvečer —Silvestrovanje v Domu zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave.

31. decembra, torek—Silvestrov večer—Banket in ples v počast 25-letnice otvoritve Slov. del. doma na Waterloo Rd. **JANUARJA 1952**

27. januarja, nedelja—Koncert sopranistinja Ann Safred v Slov. nar. domu.

MAJA

4. maja, nedelja—5-letnica zbornice Triglav; koncert in spevoigra "Kmečka svatba" popoldne v Sachsenheim dvorani, 7001 Denison Ave. Zvečer ples istotam; v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave., pa domača zabava.

JUNJA

22. junija, nedelja—Piknik društva Združeni bratje št. 26 SNPJ na farmi SNPJ.

AMERIŠKA IN EVROPSKA OZNAČBA MER

Pri čevljih je razlika v označbi 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali pri ženskih čevljih.

Na primer: če vam pišejo, da želijo čevlje št. 39, to je ameriška mera 6 in pol, št. 40 je 7. št. 41 je 8, št. 42 je 9, št. 43 je 10, št. 44 je 11.

Ženski čevlji so navadno manjši nego gornje mere. Tako bi na primer: št. 38 bila št. 6, 37 št. 5, 36 št. 4.

Ženske obleke: št. 40 je ameriško 32; 42 je 34; 44 je 36; 46 je 38; 48 je 40 itd., vedno za 8 točk manjše od evropske mere.

Enako je pri deklicah drugačna evropska mera. Št. 38 je ameriško 12; 40 je 14; 42 je 16; 44 je 18 in 46 je 20.

Pri moških oblekah pa se razčenja v Evropi z št. 42, kar je v Ameriki 33; 44 je 34; 46 je 36; 48 je 38; 50 je 39; 52 je 41; 54 je 43 in 56 je 44. (Se vrtil med 10 in 11 točk razlike.)

Moške srajce: št. 35 je ameriško 13 in pol; 36 je 14; 37 je 14 in pol; 38 je 15; 39 je 15 in pol; 40 je 15½; 41 je 16; 42 je 16 in pol in 43 je 17.

MOJ OBISK JUGOSLAVIJE

JOSIE ZAKRAJSEK — PRESTAVILA M. I.

(Nadaljevanje)

Danes stoji na dvignjeni terasi spomenik vsem tem žrtvam in na vsakem grobu je križ s tablico, na kateri je ime mučenika žrtve in opis, kako je umrla; na nekaterih so tudi slike. Na desno stran cerkve, ob vhodu, smo šle mimo večjega števila grobov ljudi iz okoliških vasi in med temi smo opazile ime Jakob Šublja. Ko sem prišla nazaj v Cleveland, sem zvedela, da je bil to grob očeta Jakoba Šublja, so-proga glavne predsednice naših Progresivnih Slovencev.

Šle smo v notranjost cerkve, ki je vsa razbita, toda zunanost je pa nedotaknjena. Uničila jo je pobežala duhovščina. Vprašala sem, če jo mislijo obnoviti, toda so mi rekli, da za enkrat ne. Ohraniti jo hočejo tako, kot je, kot stalen opomin na grozne stvari, ki so se tu dogajale.

Počasi in žalostno smo zapuščale to cerkveno pokopališče visoko vrhu hriba in kar nismo mogle zapopasti, kako da so se morala izvršiti tu taka grozodejstva.

Bilo je čas za južino, nakar smo imele obiskati Božidar Jakaca in se podati v Postojnsko jamo (Postojna Grotto), kajpa, da, če bo dovolj časa.

Po kosilu sva šla s predsednico AFŽ Slovenije, Angelo Ocep na obisk k Božidar Jakacu. Šle sva v tretje nadstropje nekega 400-letnega poslopja, potrkale na vrata, kjer nas je pozdravila ljubka žena, katero sem pozneje spoznala, kot jakačevo ženo, Tatjano. Povedla nam je v sobo, kjer so Jakac, John Blatnik in njegov stric, F. Hočevar pili rdeče vino, in pomislile — jedli izmed vse stvari — "pinatse" ali podzemne lešnike! Na Jakačevo opazko: "Vidite, da nimate 'pinatso' samo vi v Zedinjenih hrdžavah, ampak jih imamo tudi pri nas!" smo se vsi pošteno nasmejali.

Se dobro sem se spominjala Jakaca, ko nas je pred nekaj leti obiskal v Zedinjenih državah, ko je napravil tudi več potretov ameriških Slovencev. Bil je nadvse postrežljiv gostitelj ter ponosno razkazoval nje go v o krasno zbirko slik in drugih dragocenosti, katere je ohranil pred uničenjem tekom vojne.

Jakčeva živita v dveh sobah, ena katerih služi za atelje. Ko smo sedeli okrog mize, pili vino in se razgovarjali, je spraševal o nešteti clevelandskih Slovencih. Kongresnik Blatnik in Jakac sta tudi oživljala spomine na razne dogodke in skušnje iz- za partizanskih bojev, ko je Blatnik, kot ameriški armadni oficir pomagal partizanom. Obema je bilo, kot da sta prišla domov. Sredi vseh teh razgovorov smo se morale posloviti, ker je bilo že vse urejeno, da si gremo ogledat Postojnsko jamo. Ob slovesu smo obljubili vrniti se, če nam bo čas dopuščal.

Zunaj je že čakal avto in smo odbrzele. Pot je bila ozka in v- jugasta, toda po preteku dobre ure smo že bile v Postojni. Tu smo se srečale z ženami od AFŽ ob čaju v hotelu takoj poleg jame. Med časom, ko smo čakale na vodnika, ki nam je imel razkazati jamo ob 5.30, smo se razgovarjale z ženami. Pravile so nam o otroških jaslin in o šoli v Postojni, ki je bila prva te vrste v njih mestu in jo uspešno vodijo žene lokalne AFŽ.

Vodnik se je javil točno ob 5.30 ter nam dejal, da "homo šle skozi to veliko gorsko jamo." To je največja privlačna točka za turiste v zapadnem delu Jugoslavije. Ta slavna Postojnska jama se razteza preko pet milj (preko sedem kilometrov) v no- tranjost gore, polna duplin, kapnikov in stalagmitov. Vodnik nas je vprašal, če hočemo vsled velike daljave hoditi peš ali vzeti majhen vlak, ki vozi skozi; ker nismo vedele, da je pot pre-

cej naporna, smo se odločile hoditi peš.

Takoj ob vhodu smo opazile, da so kapniki vsi črni in zakaje- ni mesto snežnobeli, kot v ame- riških Mammoth duplinah, to- da vodnik nam je hitel pojasnje- vati, kaj se je zgodilo med voj- no, ko so bile tod nemške okupa- cijske sile. Glasom pripovedova- nja so imeli Nemci spravljenje- ga tu 1,800 sodov bencina. O- tem so zvedeli partizani in skle- nili priti v notranjost in ga uni- čiti. Toda kako priti v notra- njost, ker je bil samo en vhod, ali vsaj tako so mislili Nemci. Partizani pa so vedeli, da je do- hajala nekeje v notranjost mala rečica in našli ta prostor, kjer so se plazili kakih 500 metrov, nakar so prišli do dovolj velike odprtine, da so lahko vstali in hodili pokonci; napeljali so žice in vse potrebno za razstrelbo in zbežali. Kmalu je sledila velika eksplozija bencina in črni dim, ki je napolnil dupline je okadil vse 1,000 čevljev naokoli.

Ko smo hodile naprej, je vod- nik vžgal električne luči, da smo vidile očarljive prizore. Tu je bila koncertna dvorana, kjer se vršijo koncerti od časa do časa, malo naprej je bila plesna dvo- rana, še malo naprej špageti so- ba, ker so viseli od stropa kap- niki, podobni špagetjem; tam smo vidile kapnik v obliki mate- re z dedetom v naročju; levi, papige, tiger, itd. itd. Hodile smo gor in dol po vijugastih po- tih in prišle do majhne vode, po- dobne ribnjaku, v katerem smo vidile ribe brez oči in ki pa žive, kot so nam pripovedovali, do sto let.

V dveh urah smo prehodile sedem kilometrov in videle šele del jame. Če bi hotele videti vso, bi nam vzelo osem dni. Menile smo, da imamo dovolj za en dan, seveda to šele potem, ko smo si ogledale še otroške jasli, katere so nam hotele na vsak način po- kazati žene AFŽ. Ob tej pozni uri kajpada ni bilo tam otrok, ker so jih že starši vzeli na do- move, videle pa smo igrišče, ku- hinjo, itd.

Pred odhodom nazaj v Ljub- ljano so nas vzele še v majhen, priprosti urad AFŽ in nam dale sliko uradnic z njih podpisi. Da pa bom imela spominek na Po- stojnsko jamo, je pohlitala ena iz- med žen domov in mi prinesla košček kapnika.

In zopet smo se odpravile na- zaj proti Ljubljani, kamor smo dospele pozno ponoči in prič- kovanju, da se podamo prihod- nji dan na Bled.

Ko sem vstala to jutro, ni bilo megle nad Ljubljano, zagotovi- lo, da bo krassen dan za našo pot na Bled. Šle smo z avtom. Spremljala nas je Mara Bestar, načelnica "Triglav filma" v Ljubljani za gorenjsko in do- lenjsko okolico. Njej je bil ta del dežele dobro znan, ker je bi- la v partizanski armadi, ki se je tod borila.

Šle smo mimo malih vasi, kjer so bila še porušena domovja in videle smo, kako so moški, žen- ske in otroci nosili malto in dela- li razna dela za obnovitev do- mov. Delati vse na roke, je tež- ko opravilo, toda ti ljudje so vztrajni in v pogovorih z njimi so dejali, da bodo že kako sha- jali, da bo le mir in jih puste pri miru.

Zgledalo je, da smo bile na Bledu, kot bi trenil in zrle na Stol, Spik, Kuderico, Jalovec in Grintovec (del julijskih alp), dvigajoč se preko 5,000 čevljev nad jezerom v ozadju. Visoko na eni strani ene izmed gor, ki se dviga nad jezerom, stoji grad, sredi kristalno čistega blejskega jezera pa je majhen otoček s cerkvico, katero obdaja drevje in grmovje. In če ste hotela priti v to cerkev, ste morala veslati tja v malem čolnu, katerega ste lahko najela ob jezerskem obrežju.

(Dalje prihodnjič)

KRATKE VESTI IZ DOMOVINE

Obisk Newyorčana

Nedavno je prispel na Reko iz New Yorka predsednik korp- racije, ki izdaja poltednik "Novi list" in znani slovenski izseljen- ski list "Glas Naroda." Povedal je, da je glavni namen njegove- ga obiska Jugoslavije, da bi se prepričal, kakšne so tam razme- re. Obiskal bo vseh šest repub- lik, da bo v Ameriki lažje pobij- gal gonjo proti Jugoslaviji.

Primorska bo dobila elektrarno

Prihodnje leto bodo začeli graditi na Primorskem novo ve- liko elektrarno, ki bo največja na Soči. To elektrarno so hoteli nekoč zgraditi že Italijani in si- cer tako, da bi Sočo preusme- rili. Jugoslovanski inženirji in strokovnjaki pa so ta načrt po temeljiti proučitvi zavrgli in na- pravili drugega. Po tem bodo elektrarno postavili v soteski nad vasjo Trnovo, kjer bodo So- čo zajezili. Z novo elektrarno bo Primorska veliko pridobila.

Junaštvo dveh železarjev v Štoreh

V železarno Štore pri Celju so pred nekaj dnevi pripeljali va- gon starega železa, ki bi ga mo- rali v plavžih raztopiti. Ker so bili nekateri kosi preveliki, so jih morali prej z varilnim apar- atom razrezati. Za to delo sta bi- la določena varilec Karel Med- ved in njegov pomočnik Franc Voga, ki sta med železjem našla tudi dve petdeset kilogramov težki mini. Ker sta mislila, da sta izpraznjeni, sta ju začela re- zati. Kmalu pa sta opazila, da je v eni začel tleti eksploziv. Hi- tro sta se zavedla velike nevar- nosti in v smrtni nevarnosti po- grabila tlečo mino ter jo hitro odnesla v bližnji potok, kjer je takoj eksplodirala. Učinek eks- plozije je bil tak, da je v Štoreh popokalo vse steklo v oknih. Druge škode in nesreče pa ni bilo.

Junaško dejanje varilca Med- veda in njegovega pomočnika, ki sta bila brez premisleka pri- pravljena žrtvovati lastno živ- ljenje, da obvarujeta tovarno in tovariše, pa je jasen dokaz velike zavednosti in požrtvovalnosti slovenskih delavcev.

V Žireh so ustrelili belo srno

Ciril Lahajner, lovec v Žireh je nedavno na lovu zasledil in ustrelil zelo lepo belo srno, ki je imela rdeče oči. Srni je nam- reč še v žarenci primanjkovalo barvila. Zanimiv primerek bo dala lovska družina, ki ji Ciril Lahajner pripada, nagašiti.

Pastirčka Vinka Pišlerja je raztrgala mina

Ko so otroci pasli ovce nad vasjo Sovro pri Žireh, je našel Vinko Pišler, sin srednjega kme- ta iz Raven, v bližnjem gozdu vojaško mino. Ker je bil rado- veden kakor so pač vsi otroci, je začel tolči s sekirico po mini. Mina je eksplodirala in odtrga- la nesrečnemu fantiču desno ro- ko ter ga tako razmesarila, da je izkrevavel, še preden so ga mogli prinesiti do zdravnika.

V kočevskih gozdovih državno lovišče

V prostornih kočevskih goz- dovih domuje še vedno precej raznovrstne divjačine. Med voj- no so se zlasti zaredili volkovi, ki so se tja pritepli iz Like. Te zverine povzročajo ogromno škodo med drugo plemenito di- vjačino, saj podavijo brez števi- la srn, košut, jelenov itd. Dosti- krat se pa lotijo tudi malih bo- sanskih konjičkov, ki po gozd- nih revirjih prenašajo les. Za pokončevanje teh zverin so lo- vci organizirali skupne pogo- ne. Ustanovljen je bil celo lovski od- bor za pokončevanje volkov. Za pokončevanje volkov so razpi- sane tudi lepe nagrade, in sicer 5,000 dinarjev za glavo.

Kakor volkovi tudi divji pra- šiči delajo v kočevskih gozdovih precej škode. Ti ne škodujejo toliko v gozdu, kakor na poljih ob gozdovih, kjer požirajo oves, koruzo, krompir, pšenico itd. Posamezni lovci so letos v jese-

ni, ko je lov na divje prašiče najbolj uspešen, pokončili že okrog 50 teh zverin.

Jelenov in srn je zaradi po- žrešnih volkov v kočevskih goz- dovih bolj malo. Tudi lisic ni več dosti. Plemenito divjačino na- meravajo na Kočevskem pomno- žiti danjeka in musflona (divjo ovco). Kakor v drugih kultur- nih državah, bodo sedaj tudi na Kočevskem, kjer je najbolj pri- merno, uredili vzorno lovišče, kamor bodo lahko ob prilož- nostih povabili tudi goste iz ino- zemstva. Kočevska naj bi po- stala nekakšen rezervoar di- vjačine, ki se bo pozneje še raz- množevala za druga lovišča.

454 let stara knjiga v novomeški študijski knjižnici

Novomeška študijska knjiž- nica je zelo bogata, saj ima 25- 823 knjig. Številu knjig enako pa tudi stalno narašča število obiskovalcev in članov. Izmed teh pa le malokdo ve, da hrani ta knjižnica, ki je bila ustanov- ljena šele po osvoboditvi, tudi izredno dragoceno 454 let staro knjigo. To je inkunabula (tako so se imenovali prvi tiski do leta 1500) Psalterium beati Bruno- nis episcopi herbibolensis iz le- ta 1497. Izmed slovenskih knjig iz 16. stoletja pa hrani knjižni- ca Dalmatinovo biblijo.

Organizacija CARE je poslala Jugoslaviji drugo pošiljko knjig

Organizacija CARE je posla- la Jugoslaviji darilo—13 zabo-jev in 50 geografskih atlasov. Bibliografski institut v Beogra- du je pošiljko razdelil gimnazi- jam in fakultetam, knjižnicam in prosvetnim ustanovam. Za pošiljko, ki jo je prejela Central- na knjižnica medicinske visoke šole v Beogradu, je to druga po- šiljka, ki jo je Jugoslavija dobi- la od CARE.

Otroci se vračajo v Nemčijo in Avstrijo

Iz Jugoslavije je odpotovalo 416 otrok nemške narodnosti v Avstrijo in Nemčijo k svojim staršem, ki so po vojni zapustili Jugoslavijo.

Otroci so odpotovali v dveh skupinah. Prva je odšla 24. no- vembra, druga pa 8. decembra. Predaja otrok je bila izvršena na Bledu ob prisotnosti komisi- je, sestavljene iz zastopnikov jugoslovanskega, mednarodne- ga, nemškega in avstrijskega Rdečega križa.

Otroci so bili doslej v dečjih domovih ali pa pri bližnjih so- rodnikih. Doslej je Jugoslavija izročila staršem v Avstriji in Nemčiji že 357 otrok nemške narodnosti.

Darila izseljencev bolnišni v Dubrovniku

Člani dobrodelnega društva Sv. Jakoba v San Franciscu, ro- jaki iz Dubrovnika so zbrali to- liko prostovoljnih prispevkov, da so z njimi kupili za dubrovni- ško bolnišnico moderno hladil- nico za konzerviranje krvi. Pred štirimi meseci pa so darovali isti bolnišnici lep rentgenski aparat.

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:
JOHN RENKO
1016 East 76th Street
UT 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:
JOHN STEBLAJ
26851 Oriole Avenue
REdwood 1-4457

Za newburško okrožje:
FRANK RENKO
11101 Revere Avenue
DlAmond 1-8029

S čolni so vozili po ulicah na Reki

Nedavne vremenske spremem- be in silna neurja so v mnogih krajih povzročila velike popla- ve. Tako je tudi od nedelje, 12. novembra na ponedeljek bila noč tako viharna, da domačini na Reki niso mogli spati. Pred neko hišo na hribu Sv. Katarine so našli izravnano veliko drevo, ki je tja zašlo kdove od kod. Vso noč so se z morja razlegali klici in žvižgi ribičev, ki so se borili z valovi in niso mogli pristati. Plima se je dvignila skoraj pol metra nad morjem. Zato je voda zalila nekatere reške ulice in vdrla v hiše. Zjutraj so po po- plavljenih ulicah vozili čolni. Ljudje pa so hiteli v službo bos, z visoko spodvihanimi oblekami.

Švicarski pisatelj Maurice Zermatten v Beogradu

Dne 12. novembra je prispel v Beograd znani švicarski pisa- telj in član švicarske nacionalne komisije za UNESCO, Maurice Zermatten. V Beogradu je ostal en teden kot gost jugoslovans- ke nacionalne komisije za UNESCO.

Mauricea Zermattena smatra- jo vsi za najboljšega sodobnega pisatelja v Švici. Poleg drugega je napisal več obširnih romanov, med katerimi so najbolj znani "Nekorično srce," "Kri mrt- vih," "Dih burje" ter nekatere novele in eseje. V Jugoslaviji se je nameraval seznaniti z delom jugoslovanskih pisateljev. Imel je tudi nekaj predavanj o sodob- ni švicarski književnosti.

YOU

can be the woman of the year

PREPARE FOR NURSING— the most needed profession for women in a National Emergency

Talk to the Director of Nurses at your local hospital, or apply to a college or hospital School of Nursing.

ZAVAROVALNINO

proti ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd. preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVENUE

Pokličite:

ENDicott 1-0718

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slo- vencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

Živalska zgodovina v smoli

V Zedinjenih državah je mno- go naravnih zanimivosti in ena teh je "smolnato jezero" v Ca- liforniji. Mesto z vodo je napol- njeno s smolo. Prostor se ime- nuje Rancho La Brea. To je špansko ime in izhaja iz časa, ko je bila California del Mehike. Brea je španski izraz za smolo. Na prostornini četr- milje do ene milje po nekoč priteka skozi male luknje iz zemlje in se steka v tolmune. Na zraku in pomešana s peskom in prahom se strdi in postane asfalt. Ob ro- bilih tega "jezera" je smola plit- va in trda, proti sredini pa je bolj in bolj mehka. Blizu "oba- le," kjer je smola pokrita s pra- hom in peskom, je videti kot okoliška puščavska zemlja; bolj proti sredini pa je videti kot voda.

Rancho La Brea je leta 1870 lastoval major Hancock in je tam nagrmaden smolo proda- jal za tlakovanje cest. Za tono je dobil okrog 20 dolarjev. Ki- tajski delavci, ki so kopali tisto smolo, so pogostoma našli v njej živalske lobanje, zobe in druge kosti. Tisto okostje so odmeta- vali kot neljubo šaro.

Šele leta 1905 so se za tista okostja začeli zanimati znan- stveniki. John Merriam, geolo- gist californijske univerze je po pregledu in nekaterih raziska- vah izjavil, da je Rancho La Brea največja zbirka in pravi muzej živalskih okostij iz ledene dobe. Tam so našli stotera okostja velikih "sabljestozobih" tigrov, velikih volkov, kragu- ljev, mamutov, mastodonov, ogromnih lenivcev, bivolov mno- go večjih od sedanjih, malih konj in kamel itd. Mnoga okost- ja so predstavljala davne živali, o katerih niso znanstveniki nik- dar slišali. Nikjer na svetu niso na malem prostoru našli skupaj toliko okostij živali iz ledene do- be (pred kakimi 40,000 leti) kot v tem smolnatem jezeru Rancho

La Brea v Californiji. Izkopava- nja se še nadaljujejo.

V tem "muzeju" okostij dav- nih živali je geolog Merriama posebej zanimalo dejstvo, da so bila v veliki večini okostja me- sojednih zveri in ptic. Od živali, ki se preživljajo z rastlinstvom, so bila najdena okostja večino- ma le od mladih, neizkušenih ži- vali. Pa je začel opazovati, češ, kar se je godilo nekoč, se morda do neke mere godi še zdaj. V so- mraku je bila smola "jezera" videti kot voda, ki je privabila ptice, miši in druge drobne ži- vali; vse so se seveda ujele v smolni pasti. Z okoliških dreves so nato priletevale sove, da se okoristijo z ujetimi žrtvami, pa tudi njihovega perja se je pri- jela smola in niso mogle odle- teti.

Iz tega si je Merriam napravil sliko živalskih tragedij, ki so se tam dogajale pred 40 tisoč le- ti. Iz gozda je prišel ogromni lenivec, velik kot vol, in, ko je zagledal "vodo," je pohitel, da se napije. Toda zablodil je pre- daleč in se je začel polagoma po- grezati v smolo. Njegovo rjo- venje je privabilo sabljestozobe tigre, ki so planili na lenivca in ga začeli trgati. Kmalu pa so se tudi tigri začeli pogrezati v smo- lo in na pripravljen večerjo so se povabili volkovi, za njimi pa jastrebi in sove. Skoro za vse je bila taka večerja zadnja ve- čerja, ker jih je požrla smola. Take ali podobne tragedije so se ponavljale stoletja in tisočlet- leta in te tragedije so ohranile sodobnim znanstvenikom naj- večjo zakladnico okostij davno izumrlih živali.

—NOVA DOBA

SREČNO IN ZDRAVO

NOVO LETO 1952

Mr. in Mrs. Andy Kav-

čnik, Box 4, Willard,

Wis., vošči prijateljica

MRS. MARY NOVAK

1269 E. 59 St.

—

Pri nas radevolje

PRIPRAVIMO ZDRAVILA ZA

POŠILJKE V JUGOSLAVIJO

MANDEL DRUG CO.

15702 WATERLOO ROAD

DELO DOBIJO MOŠKI

LICENCIRAN KURJAC

Visok pritisk.

Dobra plača od ure.

Mnogo podpor.

STANDARD PRODUCTS CO.

2130 W. 110 St.

TAPCO

BULLARD OPERATORJI

TURRET LATHE

OPERATORJI

GRINDERS

TOOLMAKERS

SURFACE GRINDERS

TOOL GRINDERS

CERTIFIED

ARC WELDERS

Stalno delo — nadurno delo —

visoka plača od ure — prilika

za napredovanje.

Morate biti pripravljeni delati

KATERIKOLI šift.

Prinesite dokaz državljanstva.

Employment urad odprti dnevno

od 8. do 5. ure

THOMPSON

PRODUCTS, INC.

23555 EUCLID AVE.

OGLASAJTE V

ENAKOPRAVNOSTI

BELI DVOR

MLADINSKI ROMAN

SPISAL

GUSTAV ŠILIH

Predstavnik: Dr. Miloš Vauhnik

(Nadaljevanje)

Poročniku se je spacičil obraz v okrutnem zadovoljstvu, ali vzhajenja, kakršno je pričakoval njegov sluga, ni pokazal.

"Skozi strojniško lino pod pomolom... Glej, glej, misel ni slaba... Nu, gospodje utegnejo doživeti veliko razočaranje..."

Tako je mrmral in stiskal pesti, da so mu zapokali členki na prstih.

V.

Pod skalnim pomolom, ki se je razprezal rilcu podoben pred zakopi ter izven žične pregrade v smeri laške bojne črte, je čepelo dobro skrito strojniško gnezdo, obvladajoče obsežno, nekoliko

visečo planoto smrti, po kateri so Lahi že tolikokrat, a vselej brez uspeha naskočili avstrijske postojanke. Do njega si dospel iz zakopov skozi globok in dolg podzemeljski rov, od katerega se je približno v sredini odcepil drugi, še nedovršeni hodnik, čigar naloga bi naj bila, omogočiti zasilni izhod, potreben za primer nepričakovanega sovražnega vpada v jarke. Zdaj je delo v njem že dalje časa počivalo, zakaj vse sile so porabljeni za utrditve in povečanje že izdelanih kavern, v katere bi se naj zateklo moštvo med topovskim ognjem.

V ta nedovršeni rov se je okrog polnoči pritihtopil po-

ročnik Miklausin v spremstvu svojega sluga, oborožen s pištolo in opremljen z električno žepno svetilko. Mrzlično razburjen je pričakoval ubežnikov, zato so mu tekale zelo počasi. Zaseduša sta bila že vsa otrpla od dolgega prežanja, ko so okrog druge ure zjutraj zabobneli koraki nedaleč od njiju. Nekoliko pozneje so se oglasili zamolkli glasovi, ki se je dozdevalo, da

do ne iz globokega vodnjaka. "Le dobro se naspi, Miha! Kdo ve, kolikokrat še..." "Slaba kaže. Lahko noč, Planinšek!" "Vendar! Izmena nočne službe! Planinšek je med zarotniki, zdaj ne more več tajiti," je šepetal poročnik svojemu spremljevalcu in trepetal od nestrpnosti. Čez četrte ure so se vnovič zasilili koraki. Mimo njunega skrivališča je blisnila luč in spet izginila. Razločno se je slišalo nabijanje okovanih čevljev po stopnicah, ki so vodile k strojnici, pojemale in naposled zamrlo. Zdaj je bil skrajni čas! Zaseduša sta se dvignila in se previdno plazila za ubežniki. Večkrat sta se ustavila v temi, si za hip posvetila, prisluskovala z napetimi ušesi in se čedalje tiše pomikala dalje, dokler nista nenadoma uzrla ozke dupline, v kateri se je gnetlo in pogovarjalo več ljudi.

Eden izmed njih, poročnik Golob, kakor je dognal Ulrik bolj po njegovem debelem glasu, se je že vzpenjal k lini. "Na svidenje, fantje!" se je še enkrat obrnil k tovariščem. "Kadar počita na laški strani dva zaporedna strela, jo udarite za menoj!" In Ulrik, ki je z naperjeno pištolo opazoval Stankov pobeg, se ni zganil, čeprav se je čutil samemu sebi, zakaj ga pušča iz nastavljenosti. O, dobro je vedel, le priznati si ni maral: ni mu bilo zanj, za Gradnika mu je bilo, njega je hotel zasačiti, ujeti in odgnati. Golobov pobeg bo tehtno potrdilo njegove krivde...

Pok, pok... Dogovorjena strela... Že se zavijti eden izmed vojakov na podstavek pred lino. V istem trenutku zaigra svetilka, obsveti duplino. "Stoj! Roke kvišku!" zavpije poročnik Miklausin in plane z dvignjeno pištolo k zmedenim, pred lino se gnetočim vojakom. Nihče ga ne posluša, a tudi napovedanega strela ni, kajti že se pregiblje klopič teles sem in tja. Sluga Wratschko se vrže po Ulrikovi zapovedi na Lovreka ter ga ne izpusti. Med ruvanjem je izginil eden izmed vojakov skozi lino v temo in tudi korporal Planinšek izrabi koj nato ugodno priliko. Srečno se prevali na prosto ter jo ubere k Lahom, pozabivši v svojem strahu, da je prepustil oteparajočega se tovariša njegovi usodi.

Lovrek se brani z obupno besnostjo in že je podoba, da se bo otrešel svojega napadalca, ko mu trešči Ulrik pištolo na glavo, da omamljen omahne in se opoteče. Po nesreči se spotakne ob svojo na tleh ležeči nahrbtnik, ki ga spodnese in vrže na tla. Kakor bi mignil, sedita sovražnika na njem in Ulrik pritiska pištolino cev na njegovo senčico. "Vdaj se!" Lovrek je izčrpan in se nič več ne brani. Zmagovita nasprotnika ga zgrabita vsak za eno roko in ga surovo potegneta s tal. Ulrikov obraz je smrtnobled, roke mu drhtijo, iz sršočih oči švigajo bliski blažnega zadoščenja. "Ali smo te dobili, tiček?" Ujetnik ne odgovori, radi česar ga poročnik neprijazno strese za ramo. Komaj pa se ga dotakne, zarjove zunaj vojni bog. Bum, bum, bum! Tresk, tresk! Tisoč ognjenih jezikov zaplapolja v daljavi, tisoč besov zasika, zašumi in zatuli. Oglušujoče treskanje, grmenje in bobnenje hiti za njimi, zemlja se stresa ob silnih udarcih. Granata za granato, mina za mino, sto strelav

v enem hipu... Pred lino plešejo neprestani bliski...

"Ugasnite luč, gospod poročnik!" kriče sluga.

Ulrik ga hitro sluša. Na njegovo povelje zgrabi sluga obe ujetnikovi roki. Z železnim prijemom ju stiska za njegovim hrbtom in ga v temi poriva po stopnicah pred seboj, dokler se poročnik ne osmeli in spet prižge svetilko.

Tako so se počasi pomikali dalje, in njih sklonjene postave so črtale dolge sence na vlažno se svetlikajoče stene, med tem ko se je nosilo na njihova ušesa zamlotko hrumenje, podobno udarcem pomorske vihere. Rik tuleče ga železja je postajal vključ njemumu umiku v varnejši del hodnika glasnejši in srditejši, in skalni strop nad njihovimi glavami se je nalahno tresel, da je nalik dežju curljal nizdol droben pršič kamenja in peska.

Zdaj se je Ulrik šele prav zavedel svojega položaja. Z Lovrekom vred je bil zaprt v predoru, iz katerega ni mogel k svoni, sami sebi prepuščeni četi, dokler je sovražnik zasipal zakope s takšnim ognjem. Ob tej misli se mu je stisnilo srce in nestopno je priganjal svojega slugo, naj se požuri, v nadi, da se mu le še kako posreči povratek v eno izmed četnih kavern, v katerih bi bil moral biti. Lovrek, ki ga je bil Ulrikov nepričakovani napad v prvem trenutku dolga porazil in mu odvzel moči za učinkovitejšo obrambo, se je medtem spet osvestil. Njegova misel je bila, kako bi izrazil ugodno priliko in se osvobodil. Nasprotnika ga v svoji razburjenosti nista niti razorožila in za pasom mu je v usnjatem toku še vedno tičala nabasana armadna pištola. Iznemaditi ju mora, in vse je dobljeno...

Na ovinku, kjer sta se rova razhajala, se hipoma vrže nazaj in se potem iztrga slugi iz rok. Z močnim sunkom ga pahne proti poročniku, tako da oba izgubita ravnotežje in telebita na tla. Lovrek pa plane v nedovršeni rov, v katerem se ustavi še le, ko ne more več dalje. Nato sname pištolo iz omota, otvori varnostno zaklopko in napne petelina. Tako, Ulrik, pričnimo borbo, toda pod drugačnimi pogoji, kakor si si jo predstavljal! Nasprotnika se preklinja pebirata s tal, a v temi sta drug drugemu napoti. Poročnik tiplje okrog sebe in išče izgubljeno svetilko, sluga pa grabi za svojim ujetnikom v praznoto. "Ni ga več, ušel je..." "Kako si ga držal, bedak? Morava ga spet ujeti!" "Saj nama ne more pobegniti!" se opravičuje Wratschko. "V zakope ne more, razen če hoče v smrt, ako pa se je zatekel v stranski rov, je še bolj v pastih. Od tam ne more nikamor..."

Poročniku odleže ob slugovih besedah. S krutim smehljanjem na ustnicah zapali vžgalico, in v nje svito pobere svojo električno svetilko. Z njo prodira za ubeglim sovražnikom. "Stoj! Še en korak, in jaz ustreliš!" se oglasi iz teme Lovrekov glas tako preteče, da pogumna zasledovalca prestrašeno odskočita. "Vraga, pozabila sva ga razorožiti," zašepče sluga in se umakne. "Kaj se bojiš, šleva! Prestrašiti naju hoče! Takoj ti dokažem!"

Tudi poročnik se boji, toda ne pričakovani poraz ga je razvnel in navdal s čustvom ponižanja, ki ga je mogel splakniti samo pogum. Brez premisleka skoči v temo, v kateri se zdajci ukrse krvavorede blisk. Bum, zagrmijo po hodniku: tik nad Ulrikovo glavo švistne krogla, se odbije ob steni in drdraje odleti nekam na tla. Zasledovalca je jadrno umakneta v glavni hodnik, kjer se šepetaje posvetujeta. "Oborožen je zlodej, toda uiti nama ne more," ugotavlja poročnik. "Najina naloga je, da mu zapreva pot k strojnicam. Tu na križišču se utaboriva!" (Dalje prihodnjici)

Naraščajoči pomen našega zapada

Vse od časa, ko so se prvi beli priseljenci iz Evrope izkrcali na ameriški atlantski obali, so poti Američanov vodile proti zapadu. Na vzhodu je bilo morje, proti zapadu pa se je širilo ogromno ozemlje vse do tri tisoč milj oddaljenega Pacifika. Podjetni ljudje so vedno iskali bolj življenjskih prilik v smeri proti zapadu. Tako je bila polagoma naseljena vsa ta velika dežela.

Vsekakor, do druge svetovne vojne je bilo na našem zapadu primeroma malo industrije z izjemo rudniške. Velika industrija je bila koncentrirana večinoma v naših vzhodnih državah in do neke mere po srednjem zapadu. Pa tudi denar za večja podjetja na zapadu je bil v glavnem koncentriran na vzhodu in deloma na srednjem zapadu. V zadnjem desetletju pa se je to razmerje močno izpremenilo. Res je še največ industrije in kapitala koncentriranega na vzhodu in srednjem zapadu, toda industrije in investicije kapitala neprimerno hitreje rastejo na zapadu kot na vzhodu in srednjem zapadu. Zapan za to primerjavo šteje države zapadno od Rocky Mountains z dodatkom Texasa in Oklahome.

Novoangleške in srednjeatlantske države, ki so leta 1939 izkazovale skoro 59% bančnih vlog vse dežele, izkazujejo zdaj le 46%. Istočasno so bančne vloge juga in srednjega zapada narasle na 18%, bančne vloge zapada pa na več kot 20%. To pomeni, da se proti zapadu selijo ne le ljudje, ampak tudi denar dežele.

Vzrokov za te selitve je mnogo. Zapan je zelo bogat na raznih kovinskih rudah, premogu in olju. Poleg tega vprežene vodne sile producirajo mnogo cenene električne energije. To pomeni odlične pogoje za razvoj raznih industrij. Mesto, da bi vozili surovine na vzhod in srednji zapad za predelavo v industrijske produkte, ki se v vedno večji meri potrebujejo tudi na zapadu, gradijo podjetniki tovarne na zapadu, kjer so na razpolago surovine in drugi pogoji.

Ta razmah industrij na zapadu je bil posebno pospešen tekom zadnje vojne, ko je vlada potrebovala vojne industrije za vojno z Japonsko čim bližje. Mnoge teh tovarn so bile po vojni poceni prodane in preurejene za produkcijo civilnih potrebščin.

Razmah vojnih industrij na zapadu je privabil delavske moči iz raznih delov dežele. Mnogi delavci s svojimi družinami so tudi po vojni ostali na zapadu in so si tam poiskali razne zaposlitve. Več ljudi pa rabi več življenjskih potrebščin, kar seveda daje več zaslužka industrijam, trgovinam in farmerjem.

Dalje je znano, da se produkcija atomskih bomb in raziskavanja in poskušnje, ki se v zvezi s tem vrše, od vsega začetka izvajajo večinoma na zapadu. Tozadevna podjetja so, na primer, v sledečih krajih zapada: Hanford, Washington; Los Ala-

mos, New Mexico; Arco, Idaho; Las Vegas, Nevada, in Boulder, Colorado. To pomeni velike investicije, mnogo dela in zaslužka in mnogo delavcev.

Prebivalstvo zapadnih držav, posebno Washingtona, Oregona in Californije je v zadnjem desetletju zelo naraslo. Californija, na primer, je zavzela drugo mesto, z ozirom na število prebivalstva in je prekosila Pennsylvanijo. To pomeni, da bo zapad dobil večje zastopstvo v zveznem kongresu, kar bo imelo vpliv na vso deželo. Zapan, ki ima izkušnje z jezovi, irigacijo in sličnimi projekti, pri katerih sodelujejo federalna in državne vlade, nima takih predsodkov proti delni "socializaciji" naprav ali ustanov, ki so v splošno korist, kot bolj zakrknjeni vzhod.

Statističarji sodijo, da bo trinajst zapadnih držav leta 1975 doseglo 20 odstotkov prebivalstva vse dežele in dvajset let pozneje četrtno vsega prebivalstva ali več. Upoštevati je treba dejstvo, da je več teh zapadnih držav danes še primeroma redko naseljenih, kljub velikemu priseljevanju v zadnjem desetletju.

Razume se, da vsled razmaha na zapadu industrije in trgovine nami, vsestranski napredek zapadnih držav mnogo hitrejši kot napredek srednjega zapada in vzhoda.

—NOVA DOBA

VAS MUČI REVMAZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu.

Vprašajte nas.

MANDEL DRUG CO.

Lodi Mandel, Ph. C., Ph. C.

15702 Waterloo Rd. — IV 1-9611

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik

nahaja na St. Clair Ave. in East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini praktikalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti doloženeza dovoza.

Njegov naslov je

Dr. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVENUE

Tel. ENdicott 1-5013

vogal East 62nd Street; vhod samo na East 62nd Street. Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.

Dr. J. V. ZUPNIK

EDUCATION

MOLDS OUR FUTURE

BETTER SCHOOLS BUILD A STRONGER AMERICA

IZKLJUČNA SELITEV KLAVIRJEV NAD 30 LET

Naša posebnost je dviganje, selitev in skladišče klavirjev. Selimo klavirje kamorkoli po državi, kakor tudi orglje in Novachords.

CRUXTON PIANO MOVING CO.

6514 ST. CLAIR AVENUE

EN 1-7777

JOS. ŽELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE.

ENdicott 1-0583

Avtomobili in bolniški voz vedno in ob vsaki uri na razpolago. Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.

COLLINWOODSKI URAD:

452 EAST 152nd STREET

Tel.: IVanhoe 1-3118

STAKICH FURNITURE CO.

Quality at a Price — Easy Terms

JAMES D. STAKICH, lastnik

IV 1-8288

16305 WATERLOO RD.

VAŠI ČEVLJI

BODO ZGLEDALI KOT NOVI, ako jih oddate v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar

16131 ST. CLAIR AVE.

B. J. RADIO SERVICE

SOUND SYSTEM

INDOOR — OUTDOOR

Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov

Tubes, Radios, Rec. Players

Vse delo jamčeno

1363 E. 45 St. — HE 1-3028

Zakrajsek Funeral

Home, Inc.

6016 ST. CLAIR AVENUE

Tel: ENdicott 1-3113

Dva pogrebna

zavoda

Za

zanesljivo

izkušeno

simpatično

pogrebniško

postrežbo

po

CENAH, KI JIH

VI

DOLOČITE

pokličite

A. GRDINA & SONS

FUNERAL DIRECTORS

1055 East 62nd St.

HEnderson 1-2088 - KEmore 1-5890

HOT WATER

Kolikor vroče vode hočete, kadar jo hočete, na budžetu od

\$97.59

in naprej

poleg instalacije

BUDGET

GAS FIRED

WATER HEATER

by

AMERICAN-Standard

Avtomatični PLINSKI vodni grelec, varčen na gorivu, nudi vedno dovoljšnjo in zanesljivo zalogo vroče vode.

LAHKI POGOJI

Kupite ga sedaj in poslušite se našega načrta za lahko odplačevanje.

W. F. HANN & SONS

15505 Euclid Ave.

MU 1-4200

Ust. 1907

SAVE FOR YOUR INDEPENDENCE BUY U.S. SAVINGS BONDS

JOHN CZAPLICKI & SON
CEMENT CONTRACTORS
5632 S. McVickers
POrtsmouth 7-3080

HAPPY NEW YEAR
TO THE CUSTOMERS OF
RICH'S COUNTRY SAUSAGE
6131 Wentworth
Phone: NOrmal 7-9566

SEASON'S GREETINGS
from
RUDMIN FUNERAL HOME
GEORGE F. RUDMIN
3319 S. Lithuania
YArds 7-1138

CROATIAN HALL
Extends Season's Greetings to All
Friends and Customers. Solicits
Your 1952 Patronage for Entertainment
Every Thursday Evening
8 p. m.
9618 Commercial Ave.
SAGinaw 1-2600

SEASON'S GREETINGS
FROM
NICK STICH & CO.
FUNERAL HOME
DIGNIFIED SERVICES
845 W. ARMITAGE AVE.
Phone: DIversey 8-3230

SEASON'S GREETINGS TO ALL WAFFLETTE GRILL

Delicious Golden Brown Waffles
Our Specialty. Steaks - Chicken -
Shrimp Sandwiches of All Kinds.
Take out orders available. Hours
daily 6:45 a. m. to 12 Midnight.
Sundays: 10:30 a. m. to 9:00 p. m.
291 E. 159th — Harvey 5114
Harvey, Ill.

SOUTHWEST FEDERAL SAVINGS & LOAN ASS'N OF CHICAGO

EXTENDS
SEASON'S GREETINGS

6401 S. Ashland Ave.

Phone: WAilbrook 5-9710

ITALIAN ADOLPH'S
Adolph says if you don't like my
food, I'll take you to dine to
another place.
1045 N. RUSH STREET
DEarborn 7-9221

SEASON'S GREETINGS
SLICK - CHICK POULTRY SHOP
5306 N. Clark Street
UPtown 8-3748

SEASON'S GREETINGS TO ALL
GREAT CITY LINEN SUPPLY
FRITZ URLEWEIT, Prop.
1421 W. Harrison
SEeley 3-0139

SEASON'S GREETINGS
HOLUB'S BOATS & MOTORS
7005 Ogden Avenue
Berwyn, Ill.
GUnderson 4-2666

SEASON'S GREETINGS
TO ALL
ECONOMY
CLEANERS & DYERS
Drapes, dyeing, rug cleaning, tie
cleaning. Altering & Repairs.
Pickup and Delivery Service.
1343 Chicago Rd., SKYline 50459
Chicago Heights, Ill.

SEASON'S GREETINGS FROM DR. W. J. SWITAEK

OPTOMETRIST
2201 W. CERMAK RD.
Virginia 7-6592

SEASON'S GREETINGS
FIRST FEDERAL
SAVINGS & LOAN
ASS'N OF GARY
ASSETS OVER \$20,000,000
CURRENT INTEREST RATE
3%
545 Broadway
GARY, INDIANA